

ENHET
Enheten för Avtalsfrågor
HANDLÄGGARE
Hanna Björknäs

DATUM
2024-06-24
ERT DATUM
Ert datum

DIARIENUMMER
20240147
ER REFERENS
LI2024/00903

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

LOs yttrande gällande Sociala grundvillkor i den gemensamma jordbrukspolitiken DS 2024 nr 5

Jordbruksområdet är ett av de värst drabbade områdena när det kommer till arbetsmiljö. Att villkora jordbruksstöd med att man bland annat följer vissa arbetsmiljöregler är därför välkommet. LO konstaterar dock, som promemorian, att regelverket om återbetalning av jordbruksstöd vid brott mot vissa sociala grundvillkor när det gäller överträdelser av arbetsrättsliga villkor är svårt att förena med den svenska arbetsmarknadsmodellen. I Sverige finns det inte någon myndighet som utövar tillsyn över arbetsrättsliga regler i arbetsrättsliga lagar eller kollektivavtal. Den uppgiften ligger enligt den svenska arbetsmarknadsmodellen framför allt på de fackliga organisationerna. LO noterar att promemorian anger att sådana organisationer inte kan fatta de verkställbara beslut om överträdelse som avses i EU-förordningarna.

I promemorian redovisas att utgångspunkten i EU-förordningen är att det är myndigheter, inte domstolar, som ska besluta om överträdelser av sociala grundvillkor som kan leda till återbetalning av jordbruksstöd. Det förslås dock i promemorian att beslut av svenska domstolar ska anses vara sådana beslut som kan medföra administrativa sanktioner. LO delar den utgångspunkten. LO anser också att det är klokt att, som föreslås i promemorian, uttryckligen redovisa vilka regler som avses med sociala grundvillkor. Utan detta skulle regelverket bli mycket svårt att förstå.

LO kan dock konstatera att kravet på att en domstol i ett visst fall har fattat beslut om en överträdelse av ett socialt arbetsrättsligt grundvillkor innebär att förordningens regler får mycket liten betydelse i praktiken. Den svenska tvistelösningssmodellen innebär att fack och arbetsgivare normalt löser eventuella tvister i förhandlingar utan att det slås fast att det skett en regelöverträdelse. Endast i yttersta undantagsfall leder en tvist till en dom i tingsrätt eller i Arbetsdomstolen. På lantbruksområdet handlar det om mycket få ärenden över tid.

Trots detta delar LO utredarens bedömning om hur genomförandet av överträdelser av arbetsrättsliga grundvillkor ska ske i Sverige.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA WWW.LO.SE
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

LO anser att den svenska förhandlingsmodellen fungerar väl och att förordningens regelverk inte ger anledning att införa en myndighetstillsyn över det arbetsrättsliga regelverket i Sverige.

När det gäller arbetsmiljöregleringen är området till skillnad från arbetsrätten offentlighetsligt och Arbetsmiljöverket är tillsynsmyndighet. Här finns alltså en myndighet som, precis som förutsätts i EU-förordningen, kan fatta beslut om överträdelser av arbetsmiljörättsliga grundvillkor.

I promemorian föreslås dock att Arbetsmiljöverkets förelägganden eller förbud enligt 7 kap. 7 § arbetsmiljölagen inte ska anses vara sådana beslut som ska leda till återbetalning av jordbruksstöd vid överträdelse av sociala grundvillkor i enlighet med EU-förordningen. Detta motiveras med att Arbetsmiljöverket, vid sådana beslut, inte nödvändigtvis tar ställning till om en överträdelse har skett av ett socialt grundvillkor. Sådana förelägganden och beslut är enligt vad som anges i promemorian mer framåtsyftande. De ska leda arbetsgivare rätt i arbetsmiljöarbetet. I promemorian föreslås därför att återbetalning av jordbruksstöd efter beslut av Arbetsmiljöverket endast kan bli aktuellt när det gäller ett beslut om en rättelse när ett föreläggande enligt 7 kap. 7 § arbetsmiljölagen inte har följts. I denna del delar inte LO utredningens slutsatser.

Jordbruksområdet är ett av de värst drabbade områdena när det kommer till arbetsmiljö och antalet allvarliga arbetsskador och dödsolyckor är bland de högsta på svensk arbetsmarknad och har så varit under lång tid. Det är dessutom en näringsgren som utmärkt sig negativt i sammanhang av arbetslivskriminalitet och utnyttjande av arbetsmigranter till dåliga sociala villkor. Det är därför angeläget att genomförandet av reglerna i så stor utsträckning som möjligt kan bidra till och motivera till en förbättring av arbetsmiljön. LO anser därför att även Arbetsmiljöverkets förelägganden och förbud enligt 7 kap. 7 § borde kunna anses vara sådana beslut som enligt EU-förordningens ska föranleda en administrativ sanktion, om Arbetsmiljöverket i dessa beslut slår fast att en överträdelse av ett socialt grundvillkor har skett. LO anser därför också att återbetalningen av stödet skulle vara större än de 1 - 5 procent som föreslås i promemorian.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Johan Lindholm

Hanna Björknäs
Handläggare